

TRÁGYATELEPEINK ÁLLAPOTA

Tartalom:

1.Bevezető.....	2
2.A trágyatelep fogalma.....	2
3. A trágyatelepre vonatkozó rendelet.....	3
4.Kutatásom menete.....	4
5.Összefoglaló.....	7
6.Jövőkép.....	8
7.Felhasznált irodalom.....	9

1. Bevezető

A Magyarokanizsai Beszédes József Mezőgazdasági és Műszaki Iskolaközpont negyedéves állategészségügyi technikusaként a tanórán az állathigiénéről és a trágyakezelésről tanultam. Az órán hallott dolgok felkeltették érdeklődésemet. A téma nagyon is aktuálisnak tűnt, mivel Vajdaság lakosságának zöme állattartással, ill. tenyésztéssel foglalkozik. Valóban annyira odafigyelnek ezekre a dolgokra az állattartók?

Nagyszüleimnél töltve a szabadidőmet kicsit körbenéztem a faluban (Kispiac). Kutatni kezdtem az állattartótrágya és a trágyatelepek állapota után. Tanulmányoztam az erre vonatkozó szabályzatokat, rendeleteket. Kíváncsi voltam országunk, azon belül Vajdaság hol tart az Európai-unióhoz képest. Ennek okán, a nyár folyamán felmérést végeztem édesanyám szülőfalujában.

2.A trágyatelep fogalma

Mindenek előtt fontos tudni, hogy **csak a szakszerűen kezelt állati ürülék nevezhető szerves trágyának.**

A gazdák az állatok alól nap, mint nap kihordják az ürülék és alom keverékét. A trágyát trágyatelepeken gyűjtik össze. Szabályos halomba rakják, melynek falai egyenesek, felülete sima, hogy ne száradjon ki és ne veszítsen az értékes tápanyagokból, melyeknek jelentős gazdasági szerepük van a szántóföldi műveletek során.

1. ábra: Trágyagödörben felgyülemlett trágyalé

A trágyatelepet rendszeresen locsolgatni kell, hogy ne veszítsen a nedvességtartalmából. A trágya körül vagy alatt felgyülemlett csurgalékot ún. csurgalékgyűjtőbe kell elvezetni és ott tárolni. A gyűjtőben 6 havi mennyiségnek el kell, hogy férjen. Az ott felgyülemlett lét a szántóföldi munkálatok alkalmával lehet

hasznosítani (pl.: öntözés során), vagy pedig a trágyarakást ajánlatos locsolni, permetezni vele. Mindent összevetve hasznos tápanyagforrása a talajnak.

Erre oda kell figyelni, mert a trágyagödörben felgyülemlett trágyalé (1. ábra) beszivároghat a talajba, ezzel súlyosan károsítja a talajt vagy rosszabb esetben akár a talaj vizet is. A belőle felszabaduló ammónia pedig szennyezi a levegőt (bűzös szagot áraszt).

3.A trágyatelepre vonatkozó rendelet:

1991-ben az unióban meghoztak egy tanácsi irányelvet, amit Nitrát-rendeletnek neveztek el. Ennek tükrében köteles minden uniós ország saját rendeletét meghozni.

Magyarországon 2006-ban a Vidékfejlesztési Minisztérium hoztameg ezt.

A rendelet célja:

- a felszínvizek védelme, tekintettel arra, hogy a nitrátban gazdag víz gyorsabban algásodik,
- az állattartás módjának és a trágyatelep állapotának szabályozása,
- valamint a szerves és műtrágya alkalmazásának szabályozása a szántóföldi növénytermesztés során.

Amennyiben nem figyelünk oda a felszíni vizekben könnyen belekerülhet a csurgalék lé, ami károsítja az élővilágot, természeti kincseink veszélybe kerülhetnek valamint az emberi egészségre is káros.

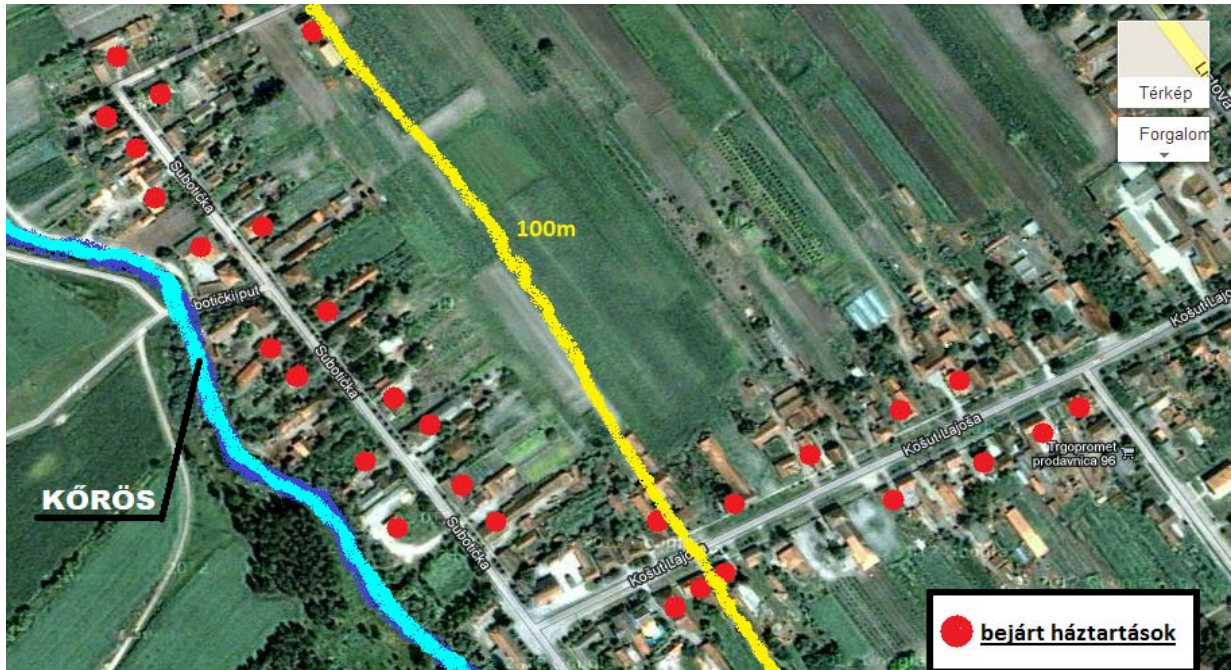
Ha felszíni vizeink 50 mg/l mennyiségnél, ivóvizeink pedig 25 mg/l mennyiségnél több nitrátot tartalmaznak, abban az esetben nitrát szennyezésről beszélünk(internet 1). A nitrát a talajba való beszivárgásával, bemosódásával szennyezi a talajvizet (ivóvizet). Oda kell figyelni, hogy a nitrát a felszíni zónában maradjon és ne jusson be a vízzel telített zónába(internet 2). A rendelet alapján 4 évente ki kell jelölni a nitrát érzékeny területeket és az alapján a Vidékfejlesztési és Környezetvédelmi Minisztériumnak cselekvési tervet kell készítenie (a folyók 100méteres, bányatavak 300méteres körzetében nem létesülhet padozat nélküli trágyatelep), majd jogszabályokat hoznak:

- a trágyát zárt helységbe kell gyűjteni, tárolni,
- minden esetben padozattal, fallal és tetővel kell, hogy rendelkezzen,
- a csurgaléklevet el kell vezetni, külön tárolni (6 havi mennyiség).

Ezeket mind látva országom rendeletei között szétnézve, csupán egyre bukkantam, mely a biotermesztésre vonatkozik, és arról szól, hogy hektáronként 170kg nitrogén juttatható ki évente, ami 2 számos állat (500 kg) évi termelése.

4. Kutatásom menete

Kíváncsi voltam mind ennek a valós, gyakorlati részére is, hogy tisztában

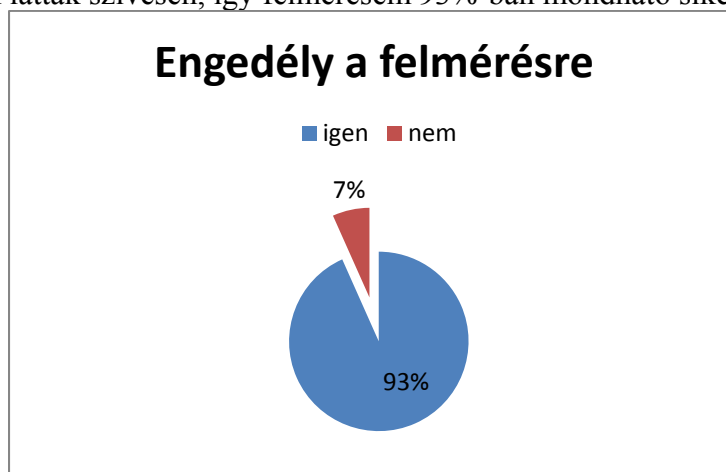

2. ábra: A felmért gazdaságok helyzete a Kőrös folyóhoz viszonyítva

lássak.

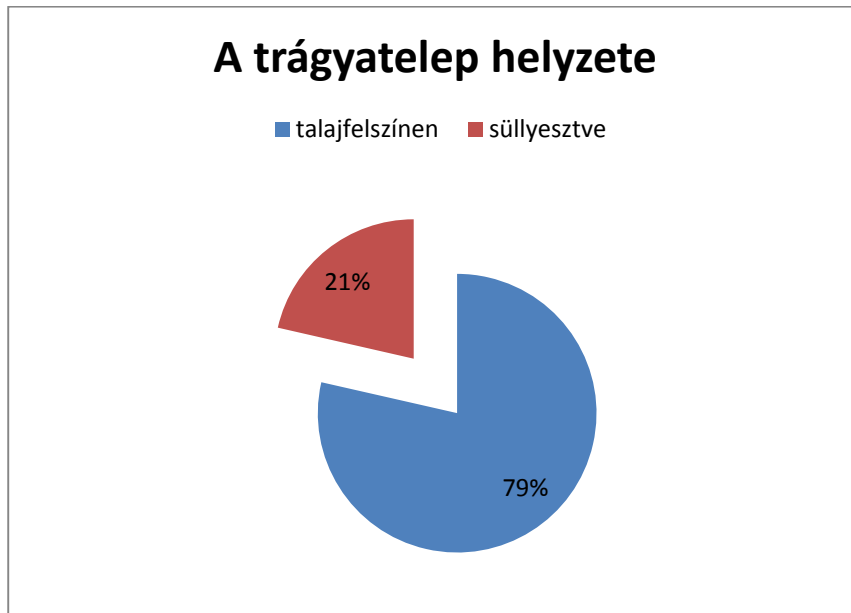
A nyáron ellátogattam édesanyám szülőfalujába, ahol az ott folydogáló Kőrös folyó környékén lévő gazdaságokban végeztem felmérést. A meglátogatott gazdaságok zöme a veszélyeztetett zónába esett ezzel veszélyeztetve a Kőrös élővilágát (halak, békák, különböző vízi madarak, növények, stb.).

A bejárt gazdaságok közül egytől egyig állattartással foglalkoztak. Mindössze két helyen nem láttak szívesen, így felmérésem 93%-ban mondható sikeresnek (3. ábra).

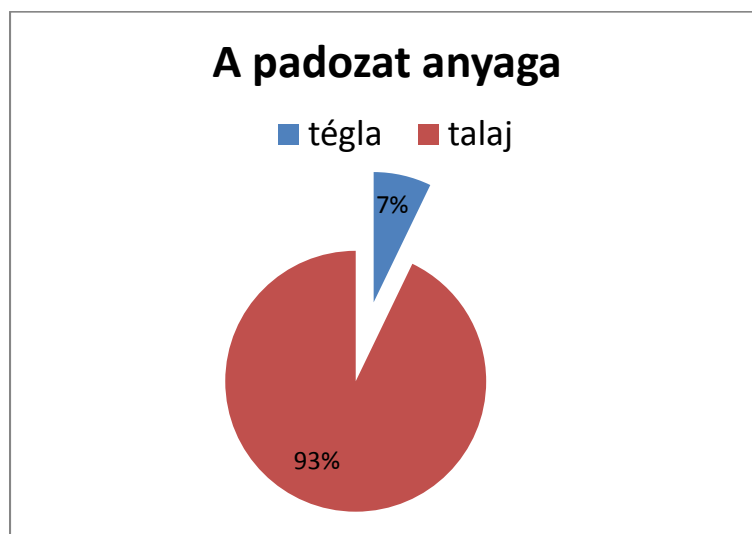
3. ábra: A kutatás megvalósulásának százaléka

A 30 megtekintett trágyatelep közül 97% egy szintbe volt a talajjal. A folyó közelsége miatt a talajvíz közelebb van a talajfelszínhez így könnyebben végbemehet sajnos a szennyezés, ami nem túl pozitív a jövőre nézve.

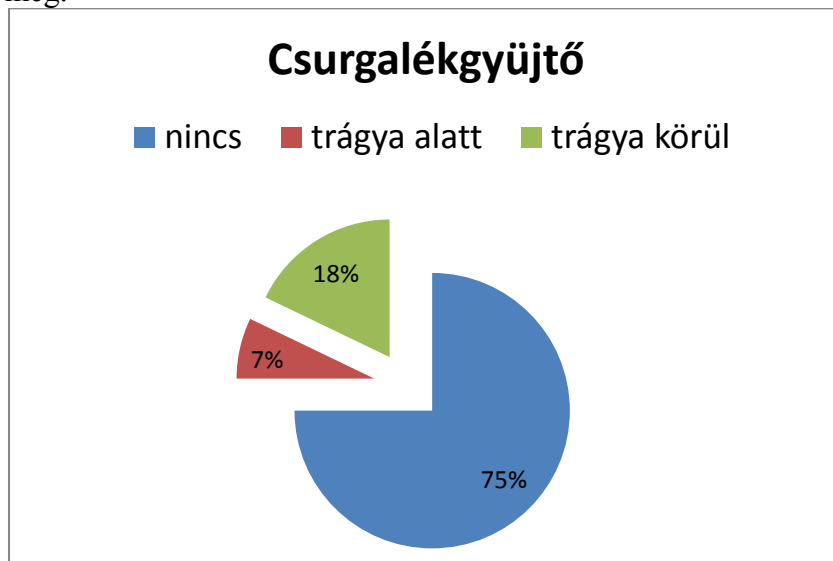
4. ábra: A trágyatelep helyzete a talajfelszínhez viszonyítva

Két gazdaság kivételével, az összes padozat nélküli trágyatelep volt. A szóban forgó település homoktalajon fekszik. A homok könnyedén átengedi a csurgalékot. A kimosódott nitrát a talajban a vízátnemeresztő réteg felett, a csapadékkal együtt felhalmozódik, esetleg felszíni vizeinkbe vándorol. Igaz ugyan hogy a csurgaléklé nem gyülemlett össze a trágyatelep alján, de ez egyben arról is tanúskodik, hogy a „padozat” átteresztőképessége tökéletes.

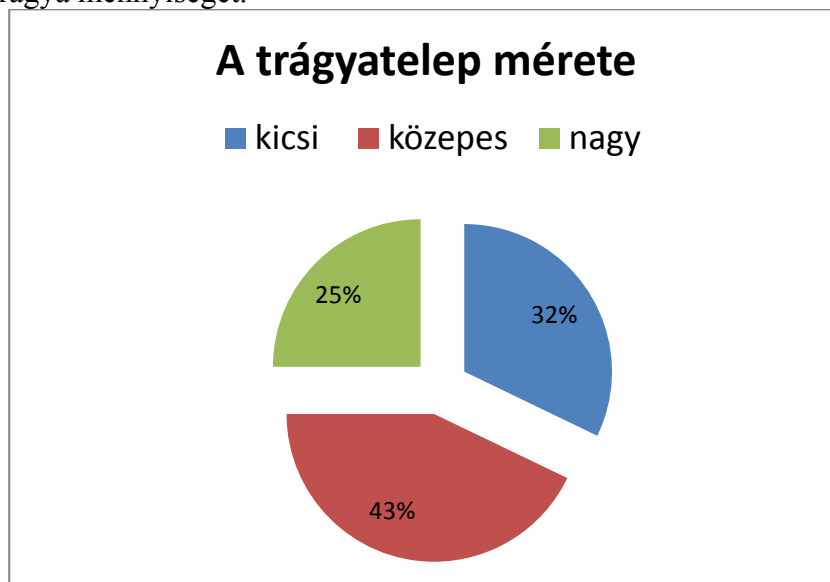
5. ábra: A trágyatelep padozatának kialakítása

Olyan csúrgalékelvezetővel, amit az EU-ban a szabályzatok előírnak, illetve megkövetelnek, egy gazdaság sem rendelkezett, mivel gazdasági helyzetük nem engedhette meg.

6. ábra: A trágyalé és csúrgaléklé gyűjtésének módja

A trágyatelepek mérete igen megosztó eredményeket hozott, mivel függ az állatállomány nagyságától, valamint attól hogy a gazda milyen sűrűn hordja ki a felgyülemlett trágya mennyiségét.

7. ábra: A trágyatelepek mérete

A bejárt 30 gazdaság közül egy olyanra akadtam melynek kinézete hasonlított a szabványbéltre, azonban kiderült, hogy ez sem tökéletes, mert csúrgalékgyűjtővel, de még padozattal sem rendelkezett, viszont nitrát érzékeny zónába esett, így ugyan olyan

káros volt a környezetre mint a többi.

8. ábra: Az ideálisnak tűnő trágyatelep

A terepmunka során alkalmam nyílt beszélgetni a gazdákkal. Meglepve tapasztaltam, hogy nem is tudnak semmit ezekről a rendeletekről és jogszabályokról. Számukra tündérmese az összes uniós elvárás. Egyrészt tájékoztatlanságuk miatt, másrészt az anyagi gondok miatt nem foglalkoznak a trágyateleppel és a trágya kezelésével, mert szerintük az csak melléktermék az állattartás során.

Véleményem szerint a trágya fontos tápanyagforrás a természetett növények számára. Különösen nitrogéntartalmát kell megőrizni, mert akkor kevesebb műtrágyával fogják a termelők szennyezni jó minőségű vajdasági talajunkat. Nem elhanyagolható azonban a szerves trágya talajjavító tulajdonsága sem.

Úgy gondolom, tájékoztatni kell a gazdákat. Amennyiben országunk is egyszer valóban csatlakozni fog az Európai-unióhoz a nitrát rendelet ránk is ugyanúgy fog vonatkozni. Valakinek fel kellene készíteni az állattartókat, -tenyésztőket, hogy tudjanak minden lehetőségről és felkészülten várják a jövőt, hogy megőrizhessük élőhelyünk természeti adottságait.

5.Összefoglaló

Kutatásom során a következőket tapasztaltam:

- A jelenlegi állapothoz viszonyítva az elvárások magasak az EU részéről - a mi kis Vajdaságunk, sőt még Szerbia sincs felkészülve ekkora mértékű változásokra. Véleményem szerint és a terepen tapasztaltak alapján az itteni gazdák nem igénylik az e fajta változásokat, mivel ők ezt az állapotot szokták meg, ebben nőttek fel.
- Természet szennyezésének veszélyéről a gazdák nincsenek kellő képen informálva, ezért különösebben hibáztatni nem lehet őket. Szükségesnek tartom

szépen lassan megmutatni nekik a helyes irányt. Kellő képen meghirdetett tájékoztató előadásokat kell szervezni, amit faluról falura járva tartanának meg az előadók.

- Nincsenek tisztába az itt élő gazdák azzal, hogy milyen fantasztikus termőfölddel rendelkeznek, és milyen mértékű károkat okoznak a nem megfelelő trágyakezeléssel.
- Nincs elég figyelem fordítva erre a problémára országunkban, ha példának okául fokozatosan vezetnék be a változásokat, nem érné hidegzuhanyként a gazdákat a sok jogszabály és rendelet.
- A folyamatosan vándorló kiselőadásokkal és az apránként bevezetett rendeletekkel lépésről lépésre haladnánk az Európai unió felé.

Számos feladat vár még ránk. Én szívesen lennék annak a csapatnak a tagja, aki előkészíti ezeket az előadásokat és bemutatja a gazdáknak a rájuk vonatkozó jogszabályokat. Remélem lesz elég idő az előkészületekre, mielőtt még a nyakunkba szakadnak ezek a rendeletek.

6.Jövőkép

A Kispiachoz hasonló településeknek, ahol a fő megélhetés a mezőgazdálkodás, állattartás és tenyésztés 3 lehetőségük lehet:

1. A legrosszabb, ami történhet, hogy az emberek felhagynak az immár faluhelyen tradícióvá vált szakmával, életstílussal és a városokba költöznének, vagy urbanizálódna a falvak.
2. Egy makro cég keletkezne melynek célja a termelés, és a nitrát rendeletnek megfelelő farm kiépítése, mellyel uniós pénzeket bír meg pályázni, így fenn tudja tartani a céget és folyamatosan a legkorhűbb berendezésekkel bírja újítani. A baj csak az, hogy ez kivenné a gazdák kezéből a kenyérkereső munkát, nem lennének versenyképesek.
3. Uniós rendeletnek megfelelő trágyatelepek kiépítése mellett a régi szokásokat, hagyományokat fel kellene erősíteni és a falusi turizmust felvirágoztatni. Házi tej-, hús- termékeket előállítani, amiket a városi ember még nem láttak és nem kóstoltak.

Rengetek felhasználható ötletet meg lehetne valósítani kis önerőből és megpályázott uniós pénzekből.

Szerintem sok falusi gazda inkább pozitív jövőképet szeretne látni maga és családja előtt, mert ez a táj, ez a vidék fontos számukra és még sokak számára. Fontos lenne megőrizni, hogy ne csak mi lássuk így, hanem az eljövendő nemzedék is. Ők is megtudják milyen az ártézi víz íze, a frissen szüretelt gyümölcs a házilag készített májas, és ne csak a bevásárló központok polcain lássanak mirelit halat, hanem saját maguk horgászhasák ki a nitrát rendelet betartásával megvagyított Kőrösből.

7.Felhasznált irodalom

internet 1- 81/2007. (IV.25.) Kormány Rendelet a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel

szembeni védelméről szóló 27/2006. (II.7.) Kormány Rendelet módosításáról

27/2006. (II. 7.) Kormány rendelet a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről.

49/2001. (IV.3.) Korm. rendelet a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről.

internet 2- 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet a felszín alatti vizek védelméről
Pravilnik o metodama organske stočarske proizvodnje (2002), Službeni list broj 51

Amit egy állattenyésztőnek a trágyával kapcsolatban tudni(www.kolcsonosmegfeleltetes.hu)(2013.07.25)